

پیام به مناسبت روز ملی آمار و برنامه‌ریزی

اول آبان ۱۳۹۷

فرا رسیدن "روز ملی آمار و برنامه‌ریزی" را از سوی انجمن آمار ایران به همهٔ استادان، دانشجویان، کارشناسان اجرایی، مدیران حوزه‌های مرتبط با آمار، معلمان، پیش‌کسوتان و همهٔ علاقه‌مندان به رشتهٔ آمار و همهٔ آنان که در راه پیشبرد علم در کشور و به‌ویژه اعتلای فرهنگ آماری این مرزوبوم تلاش می‌کنند، تبریک عرض می‌کنم و یاد مرتب‌ترین با علم آمار را که طی سال قبل از میان ما رفته‌اند، به‌خصوص شادروانان دکتر علی‌اکبر رحیم‌زاده و دکتر عبدالرحیم بادامچی‌زاده را گرامی می‌دارم.

روز ملی آمار و برنامه‌ریزی برای ما یادآور دو مطلب مهم است. یکی اینکه بزرگداشت این روز در گسترهٔ عمومی جامعه به ما امید می‌دهد که خوشبختانه اهمیت نسبی آمار در کشور دریافته شده و اغلب سعی می‌شود که برای مقبول و مطلوب جلوه دادن کارها، به آمار و ارقام و روشهای آماری استناد شود. اما از سوی دیگر به دلیل توسعهٔ محدود ساختارهای اداری و اقتصادی کشور، این سخن به میان آوردن آنها از آمار و روشهای آماری، نه به اندازهٔ انتظار و نه همیشه منطبق بر روشهای صحیح و به‌روز علم آمار و اغلب نه به دست متخصصان واقعی علم آمار است.

واقعیت این است که امروزه شیوه‌های زندگی و سیستمهای اداری و صنعتی و بازرگانی، و توسعهٔ روزافزون فناوریهای ثبت و ضبط اطلاعات، روشهای کلاسیک آمار را به چالش کشیده‌اند. این موضوع از یکسو عده‌ای را با این تصور که همهٔ این روشها کاملاً منسوخ شده‌اند و بنابراین باید هرچه زودتر این رشته را رها و دست‌کم عنوانی جدید برای آن دست و پا کرد، به تکاپو انداخته و از سوی دیگر اسارت در عادت و پابندی بر برنامه‌های لایتغیر یا با تغییر محدود و وابستگی به قیودی از قبیل تبعیت از برنامه‌های موجود سایر مؤسسات ذینفع و ذی‌نفوذ، موجب تقید به برنامه‌های بعضاً کهنه و کم‌تأثیر یافته از برنامه‌های موجود و پیشرفتهٔ در سطح دنیا شده است.

باید پذیرفت که راه میانه‌ای در بین این دو موجود است. اگر معتقدیم که آمار قدرت تحلیل هر نوع داده‌ای در انواع مقیاسهای خرد، متوسط، و کلان را دارد، پس باید این را هم قبول کنیم که هم به روشهای کلاسیک آماری نیاز داریم هم به شیوه‌های پردازش نوین داده‌ها در مقیاس عظیم.

در این صورت نیاز به برنامه‌ریزیهای درسی متنوعی هست که به هرگونه نیازی از هر قبیل پاسخگو باشد و هم سلیقه‌های دانشجویان و استادان با ویژگیهای گوناگون را در نظر گیرد. فراموش نکنیم که اکثریت کارشناسان آمار سازمانهای اداری مختلف، دانش‌آموختگان دانشگاههای داخل و کاربران همین برنامه‌ها در محیطهای اجرایی هستند. پس اگر تحولی در برنامه‌های دانشگاه - مطابق خواست روز صورت نگیرد - نمی‌توان انتظار تحولی در سایر جاها داشت. ناگفته نماند که این سخنان به معنای نادیده گرفتن زحمات عده‌ای از همکاران که در کار تدوین و ترمیم برنامه‌ها در وزارت متبوع هستند، نیست. مراد این است که انجمن آمار به عنوان سازمانی مردم‌نهاد از بسیاری معذوریتهای و قیودات آزاد است. پس اگر همتی و امکانی فراهم آورده شود، این انجمن می‌تواند به کمک جامعه آماری در صدد تدوین برنامه‌هایی برآید که محدودیتهای برنامه‌های فعلی کمتر در آن رعایت شده باشد. اما در وضع حاضر نیز در مقام دانشجویی به برنامه‌های جاری اکتفا نکنیم، در جایگاه استاد از فرصتها و آزادیهای موجود در برنامه‌های فعلی به نفع دروسهای نوینتر استفاده کنیم، و در موقعیتهای کارشناسان اجرایی روشهای نوی برای انجام کارهای برنامه‌ریزی شده بریباییم. اطمینان داشته باشیم که هر قدمی در مسیر نوجویی و نوگرایی، سرمایه‌گذاری در راهی است که سود به‌موقع در راه پیشرفت کشور و به‌خصوص حوزه کاری ما خواهد داشت.

با احترامات فائقه

محمد تقی‌م و حیدی اصل

رئیس انجمن آمار ایران